

Asia: VN/13605/2023 ja VN/13604/2023

Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja hyvinvointialueiden rahoituksesta annettujen asetusten muuttaminen (siirtolaskelmien tarkistaminen)

Kysymykset

1. Yleistä ehdotuksesta ja sen tavoitteista.

Helsinki pitää tärkeänä, että hyvinvointialueiden rahoituksen laskelmat ovat mahdollisimman oikeellisia ja kannattaa muutoksia, jotka vahvistavat oikeellisuutta. Helsinki on aiemmissa lausunnoissaan tuonut esille, että kuntien välisiä eroja tilastoinnissa tulisi selvittää ja tilastoinnin läpinäkyvyyttä parantaa. Helsinki pitää kannatettavana, että kuntien tilastoimia sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen kustannuksia käydään läpi yksityiskohtaisesti vuosien 2021 ja 2022 tilinpäätösten osalta.

Helsingin kaupunki pitää valitettavana, että asetusmuutoksien valmistelu on toteutettu hyvin myöhäisessä vaiheessa eikä haastetta ole tunnistettu ennen sote-uudistuksen voimaantuloa. Kunnat ovat tehneet kirjaukset kirjanpidollisesti oikein, joka osoittaa, että uudistuksen valmistelussa ei ole ymmärretty tilastoitujen kustannusten kokonaisuutta ja niiden vaikutusta laskelmiin.

2. Huomioon otettavat erät.

Ovatko kunnan peruspalvelujen valtionosuusasetuksen luonnoksessa mainitut oikaistavat erät (2 momentin kohdat 1-6) perusteltuja ja niiden huomioon ottamisen tapa mielestänne tasapuolinen kuntien välillä?

- 1. takautuvat pelastustoimen varallaolokorvaukset**
- 2. sote- ja pela- kuntayhtymien takautuvat alijäämät ja ylijäämät**
- 3. kunnan kirjaamatta jättämä osuus sote-kuntayhtymän alijäämästä**
- 4. sote- ja pela-kuntayhtymien ylijäämän palautus ja alijäämän kattaminen**

5. muiden sote-yhteistoimintaorganisaatioiden ja pelastuslaitosten 2-4 kohdissa tarkoitettu ylijäämän palautus tai alijäämän kattaminen
6. palveluluokille kirjatut sote- ja pela -toimitilojen ja kiinteistöjen luovutusvoitot ja -tappiot sekä osakkeiden ja osuuksien luovutusvoitot ja -tappiot

Erät ovat perusteltuja, mutta kynnyksarvon asettamista huomioon ottamiselle ei voida pitää tasapuolisena. Helsinkiä mainituista eristä mahdollisesti koskettavat sote- ja pela-kuntayhtymien takautuvat alijäämät ja ylijäämät sekä sote- ja pela-kuntayhtymien ylijäämän palautus ja alijäämän kattaminen.

3. Onko mahdollisesti jokin muu merkittävästi laskelmia vääristävä erä?

Helsingissä on tunnistettu, että olisi tärkeää varmistaa ovatko yleishallinnon ja tukipalvelujen kustannukset sekä korona-avustukset kohdennettu yhdenmukaisella tavalla tilastointiin.

Kaikki laskelmia vääristävät erät tulisi poistaa siirtolaskelmista ja käydä erien osalta huolella läpi tilinpäätökset vuosilta 2021 ja 2022.

4. Vaikutuksen merkittävyyden arviointi.

Kuntakohtainen tieto oikaistaisiin ainoastaan silloin, jos kyseinen tieto vääristää merkittävästi yksittäisen kunnan tai hyvinvointialueen rahoitusta. Merkittävänä pidettäisiin vaikutusta, joka olisi vähintään noin 30 euroa asukasta kohden laskettuna. Onko oikaisun kynnyks mielestänne oikea?

Kuntakohtainen tieto oikaistaisiin ainoastaan silloin, jos kyseinen tieto vääristää merkittävästi yksittäisen kunnan tai hyvinvointialueen rahoitusta. Merkittävänä pidettäisiin vaikutusta, joka olisi vähintään noin 30 euroa asukasta kohden laskettuna. Onko oikaisun kynnyks mielestänne oikea?

Asetettu kynnyks vaikuttaa korkealta eikä kohtelee alueita tasavertaisesti, koska yli 30 euroa per asukas ylittävissä kustannuksissa huomioidaan kaikki kustannukset ja alle 30 euroa per asukas muutoksissa kustannuksia ei huomioida lainkaan. Kuten asetusluonnoksen muistiossakin todetaan, tässä noudatetaan eri periaatetta kuin esimerkiksi palkkaharmonisaatiokustannuksissa. Olisi linjakasta, jos noudatettaisiin yhdenmukaisia periaatteita.

5. Menettely. Näkemyksenne ehdotetun oikaisumenettelyn toimivuudesta (kysely kunnille ja kuntayhtymille=hyvinvointialueille, muut saatavissa olevat selvitykset ja tiedot, siirtolaskelmaluonnos ja sen kommentointimahdollisuus)?

Oikaisumenettely itsessään on kannatettava. Siirtolaskelmiin liittyvä kyseinen haaste sekä muut mahdolliset haasteet ovat tulleet esiin varsin myöhäisessä vaiheessa, ja sen vuoksi oikaisumenettelyyn osallistuminen edellyttää pikaista reagoimista ja selvittelyä. Mahdollisia tilastointieroja on pidetty esillä pitkin valmistelua, joten olisi ollut toivottavaa, että niihin olisi reagoitu varhaisemmassa vaiheessa.

6. Muita huomioita.

Helsinki on koko uudistuksen valmistelun ajan tuonut esille, että nykyinen hyvinvointialueiden rahoitusmalli ei huomioi riittävästi alueellisia eroja esimerkiksi palvelutuotannon olosuhteissa, kuten tuotantopanosten hinnoissa ja väestörakennetekijöissä. Helsinki on käynyt aktiivista keskustelua rahoitusmallin kehittämistä myös keskeisten sidosryhmien kanssa. Helsinki pitää erittäin valitettavana, että hyvinvointialueiden rahoitusmalli on niiden toiminnan käynnistyessä edelleen puutteellinen ja vaatii, että rahoitusmallin jatkokehittämistä tehdään alueellisten erityispiirteiden ja kustannustekijöiden huomioinnin, sairastavuustekijöiden valinnan, todellisuutta vastaavien kustannusten sekä hyvinvointialueittaisen todellisen rahoitustarpeen osalta.

Eid Terttu
Helsingin kaupunki